

UCHWAŁA NR 5

RADY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA UNIKANIU OPODATKOWANIA

z dnia 6 września 2018 r.

w sprawie zgłoszenia uwag do projektu ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika

Na podstawie § 2 pkt 1 Regulaminu Rady do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania z dnia 24 listopada 2016 r., Rada do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania uchwala co następuje:

§ 1.

Rada do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania zgłasza uwagi do projektu ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika (numer z wykazu UD 421), określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

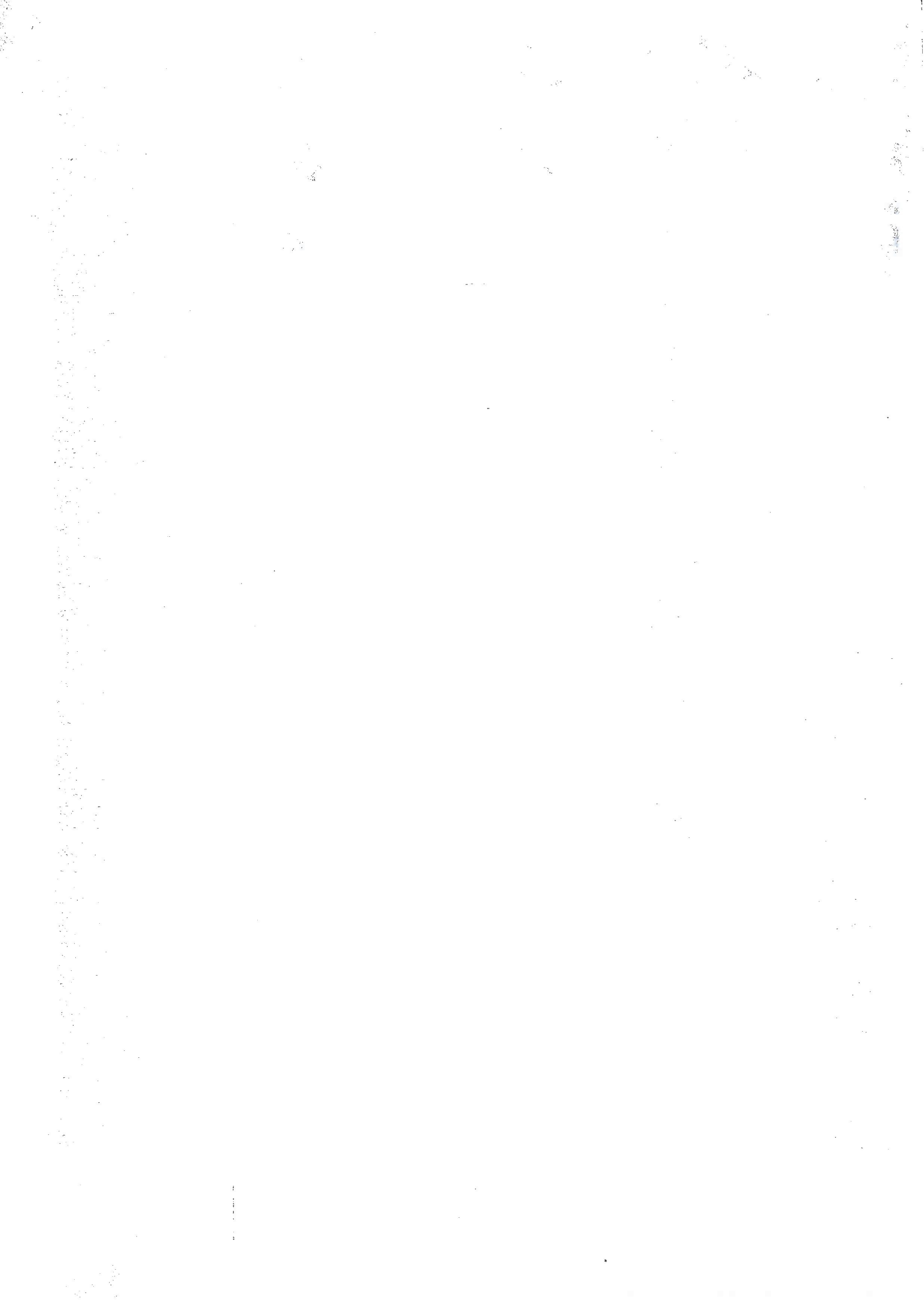
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Mariusz Golecki

SEKRETARIAT
Departamentu
Systemu Podatkowego

Uwagi Rady do projektu ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika

Jednostka redakcyjna projektu ustawy	Stanowisko Rady
Art. 3, art. 8	<p>Art. 3. Na stanowisko Rzecznika może być powołana osoba, która:</p> <ol style="list-style-type: none">1) jest obywatelem polskim;2) korzysta z pełni praw publicznych;3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ani umyślne przestępstwo skarbowe;4) cieszy się nieposzlakowaną opinią i daje rękojmię prawidłowego i obiektywnego wykonywania powierzonych zadań;5) wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy w dziedzinie prawa podatkowego;6) jest zdolna ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków Rzecznika;7) nie pełniła służby zawodowej ani nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2186, z późn. zm.1)), ani nie była ich współpracownikiem8) ukończyła 35 lat życia;9) posiada:<ol style="list-style-type: none">a) co najmniej dziesięć lat doświadczenia na stanowisku związanym ze stosowaniem lub tworzeniem prawa podatkowego, a także z udziałem w sporządzaniu projektów orzeczeń sądowych w sprawach podatkowych lub stanowisku doradcy podatkowego, radcy prawnego lub adwokata ze specjalnością w ochronie prawnej podatników;b) stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych lub nauk ekonomicznych w zakresie prawa finansowego lub finansów. <p>Art. 8.</p> <ol style="list-style-type: none">2. Zastępców Rzecznika powołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek Rzecznika, spośród osób spełniających kryteria, o których mowa w art. 3.3. Do zastępców Rzecznika przepis art. 5 i 7 stosuje się odpowiednio.4. Przedstawiciela terenowego Rzecznika powołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek Rzecznika, spośród osób spełniających kryteria, o których mowa w art. 3, 5 i 7. <p>Uzasadnienie</p> <p>Mocą art. 9 ust 3 projektu ustawy Zastępcy Rzecznika i przedstawiciele terenowi Rzecznika wykonują zadania, o których mowa w ust. 1.</p> <p>Wymienione są w nim zadania wyczerpująco określają zakres uprawnień Rzecznika PP. W tym stanie rzeczy pożądanym jest, aby przed Zastępcą rzecznika lub jego przedstawicielami terenowymi postawić żądanie dysponowania podobnym zakresem kwalifikacji i identycznym z pozostałymi wymogami.</p> <p>Korekta treści art. 3 projektu wynika z zamiaru uniknięcia zbędnych powtórzeń oraz przekonania, że skoro zarówno Rzecznik, jak i jego zastępcy oraz przedstawiciele terenowi powinni odpowiadać równym wymogom i mają wykonywać ochronę praw podatników na podobnym poziomie, to wystarczy udokumentowanie (co jest oczywiste i nie ma co z tego stanowić odrębnego przepisu), że wyróżniają się ponad wszelką wątpliwość wysokim</p>

poziomem wiedzy w dziedzinie prawa podatkowego.

Wymóg pełnienia przez dziesięć lat funkcji związanej ze stosowaniem prawa podatkowego wobec referendarzy i asystentów w sądach administracyjnych w odpowiednim stopniu dowodzi ich kwalifikacji do pełnienia funkcji ochrony praw podatnika, podobnie zresztą jak samodzielnych pracowników organów administracji publicznej, w tym także organów podatkowych. Natomiast proponowany w korekcie wymóg dziesięcioletniej praktyki w sprawach podatkowych, profesjonalnych pełnomocników, wydaje się być bardziej nawet restrykcyjny niż ten który jest stawiany przed kandydatami na sędziów WSA. Alternatywnie możliwe jest wykazanie posiadanych kompetencji poprzez dysponowanie stopniem naukowym doktora habilitowanego nauk prawnych lub nauk ekonomicznych w zakresie prawa finansowego lub finansów.

Z kolei poszukiwanie kandydatów do realizacji zadań RPP w kręgu osób pozostających na służbie organów podatkowych musi budzić kontrowersje co do zasady. Co najmniej dziesięcioletni staż związany z organem, który nierzadko pozostaje w sporze z podatnikiem (a tacy interesanci będą zapewne najliczniej stawać przez RPP) nie sprzyja gruntowaniu się empatii do tej strony stosunku publiczno-prawnym, a tym samym wytwarzaniu się kwalifikacji niezbędny do wykonywania zadań RPP.

Retoryka uzasadnienia projektu Ordynacji podatkowej oraz wprowadzane tam zmiany i chociażby instytucja Rzecznika PP, akcentują przede wszystkim zamiar zwiększenia gwarancji procesowych podatnika, a nie organu. Z tych względów poszukiwanie kandydatów do dbania o prawa podatnika w aparacie skarbowym nie jest koncepcją pozostającą w zbieżności z celami i zasadami powyższego projektu.

Nie jest też jasne jakie względy legły u podstaw unormowania, które przewiduje uzyskanie kwalifikacji do wykonywania obowiązków Rzecznika PP po pięcioletnim pełnieniu funkcji organu podatkowego. Z propozycji zawartych w pkt 5 art. 3 wynika wprost, że bezpośredni kontakt z organem podatkowym powoduje uzyskanie kwalifikacji do zostania Rzecznikiem PP dwa razy szybciej niż profesjonalni pełnomocnicy prawni. Niejasny zresztą przepis pkt 5 art. 3 może sugerować, że oprócz 10-letniego „...udokumentowanego doświadczenia w obszarze stosowania prawa podatkowego...” należy jeszcze wykazać się 10-letnim stażem w zawodzie doradcy podatkowego, radcy prawnego lub adwokata.

Odrębne unormowanie wymogów wobec doktora nauk prawnych (pkt 6 art. 3) stanowi wprost, że nie musi on posiadać owego wyróżniającego poziomu wiedzy w zakresie prawa podatkowego oraz udokumentowanego doświadczenia w obszarze stosowania prawa podatkowego. Jeżeli do tego dodać, że może to być osoba poniżej 30 roku życia, a więc nie mogąca uzyskać praktycznego doświadczenia w takiej skali jak wieloletni prawnicy oraz to, że ów doktorat nie musi dotyczyć w ogóle prawa podatkowego to wydaje się, że przepis ten jest nie do utrzymania w tekście ustawy o RPP.

Jeszcze bardziej trudno odnieść się do doktora nauk ekonomicznych, chociaż na pewno u jego podstaw był pewien zamysł trudny do odkodowania.